

BEGRIJPEND LEZEN

Leesteksten en vragen voor het zesde leerjaar

Meester Warre
www.meesterwarre.be

@meesterwarre

Meester Warre

Een woordje uitleg

In deze bundel rond begrijpend lezen vind je in totaal twee soorten leesteksten (informatieve teksten en gedichten) terug die geschikt zijn voor leerlingen van het zesde leerjaar. Elke tekst werd aangevuld met enkele inhoudelijke vragen waarmee je kan peilen of de kinderen de inhoud van de tekst begrijpen.

Sommige vragen moeten enkel mondeling beantwoord worden, andere vragen schriftelijk. Hoe je deze leesteksten met vragen inzet in jouw klas, kan je zelf kiezen. Bijvoorbeeld:

- **Klassikaal:** je leest samen de teksten en beantwoordt de vragen in de vorm van een klasgesprek. Hierbij zal je wel goed moeten opletten dat alle leerlingen aan bod komen.
- **Klassikaal geleid:** je leest de tekst als leerkracht 1x voor. Daarna is het aan de kinderen om de tekst nogmaals te lezen en de vragen op te lossen.
- **Partnerwerk:** de kinderen werken in duo's. Ze lezen elk zelfstandig de tekst, vertellen nadien aan elkaar wat ze gelezen hebben en zoeken samen naar een antwoord op de vragen.
- **Individueel:** de kinderen lezen de tekst en bijhorende vragen zelfstandig. Zo tonen ze aan dat ze zowel de tekst als de vragen begrijpen

Het zonnestelsel

Ons zonnestelsel is een fascinerende plek vol planeten, manen, sterren en dwergplaneten. In deze tekst ontdekken we samen ons zonnestelsel en leren we over de verschillende werelden die erin te vinden zijn.

De zon, onze heldere ster

Alles in het zonnestelsel draait om de zon. De zon is een enorme, heldere ster die centraal staat in het zonnestelsel. Het geeft ons licht, warmte en energie. Dankzij de zwaartekracht van de zon blijven alle planeten, manen en andere objecten in het zonnestelsel in een baan om haar heen draaien. Onze planeet, de Aarde, draait ook rond de zon in één jaar of 365 dagen.

De binnenste planeten

De binnenste planeten van ons zonnestelsel zijn Mercurius, Venus, de Aarde en Mars. Een andere naam voor deze planeten is 'terrestrische planeten'. Ze zijn rotsachtig en hebben een vast oppervlak. De Aarde is natuurlijk onze thuis. Het is een unieke planeet omdat er leven mogelijk is! Maar ook Mercurius, Venus en Mars zijn speciale planeten! Wist je dat Mercurius de kleinste planeet is in ons zonnestelsel? Hij bevindt zich ook het dichtst bij de zon. Venus is de heetste planeet in ons zonnestelsel. Het is er warmer dan op Mercurius, maar toch staat hij verder van de zon. Mars staat dan weer bekend als de "Rode Planeet". Dit komt omdat Mars een roodachtig oppervlak heeft.

De reuzen van het zonnestelsel

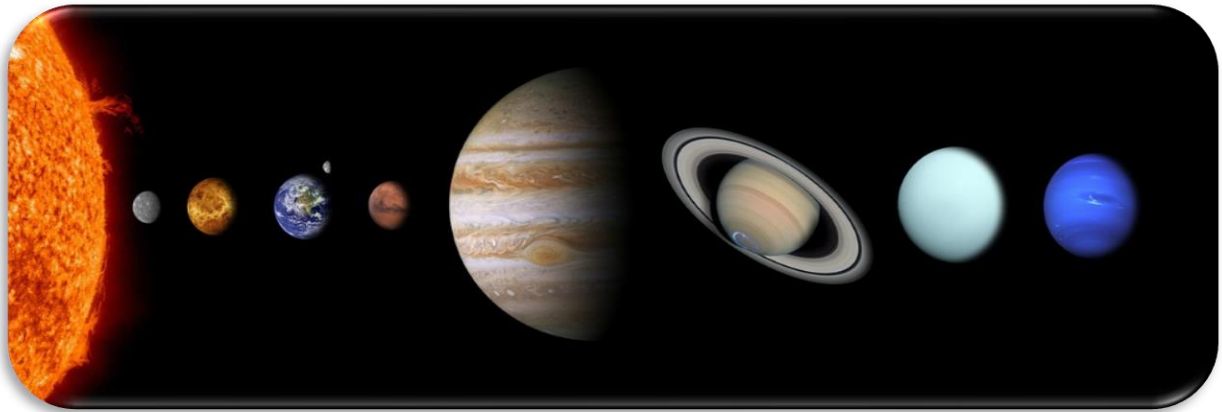
Verder van de zon af vinden we de reuzenplaneten: Jupiter, Saturnus, Uranus en Neptunus. Deze planeten zijn veel groter dan de Aarde en hebben geen vast oppervlak. Ze bestaan voornamelijk uit gas. Jupiter is – in tegenstelling tot Mercurius – de grootste planeet van ons zonnestelsel. Hij heeft meer dan 70 manen! Saturnus wordt vooral gekenmerkt door zijn prachtige ringen. Deze ringen bestaan uit ijsdeeltjes en stof. Uranus kan je dan weer herkennen aan zijn blauwachtige kleur. Het is de derde grootste planeet in ons zonnestelsel. Neptunus is de planeet die het verst van de zon staat. Het kan er heel hard waaien! Op de planeet kan de wind snelheden halen tot wel 2000 kilometer per uur.

De mysterieuze dwergplaneten

Naast de gewone planeten, zijn er ook dwergplaneten in ons zonnestelsel. Pluto, die eerder beschouwd werd als de negende planeet, is sinds 2006 geclassificeerd als dwergplaneet. Pluto bevindt zich ver van de zon, waardoor het er heel koud is met temperaturen onder het vriespunt. Er zijn nog andere dwergplaneten, zoals Eris en Haumea. Maar hoewel deze planeten klein zijn, blijven ze heel interessant om te onderzoeken.

Manen en andere ruimteobjecten

Rond de planeten zweven ook manen. De aarde heeft maar één maan, terwijl Jupiter meer dan 60 manen heeft! Sommige manen zijn zelfs groter dan de dwergplaneten. Daarnaast vind je ook asteroïden terug in de ruimte. Dit zijn kleine, rotsachtige objecten. Ook kometen en meteorieten reizen mee door ons zonnestelsel.

1. Geef bij elke planeet een kenmerk.

Mercurius	
Venus	
Aarde	
Mars	
Jupiter	
Saturnus	
Uranus	
Neptunus	

2. Wat is de rol van de zon in ons zonnestelsel? Markeer het antwoord in de tekst.

3. Hoe komt het dat de planeten, manen en andere objecten niet naar beneden vallen?

.....

.....

4. Hoe zien de terrestrische planeten eruit?

.....

.....

5. Wat is er zo speciaal aan de planeet Pluto?

.....

.....

Dinosaurussen: reuzen uit het verleden

Dinosaurussen waren ongelofelijke wezens die miljoenen jaren geleden op aarde leefden. Ze waren verschillend van alle andere dieren die we vandaag de dag kennen. In deze tekst gaan we op een spannende reis terug in de tijd om meer te ontdekken over deze fascinerende wezens.

Wat zijn dinosaurussen?

Dinosaurussen zijn grote reptielen die heel lang geleden leefden. Ondertussen zijn ze al gestorven. Ze waren heel divers en kwamen in verschillende vormen, maten en kleuren voor.

Hoe groot waren dinosaurussen?

Dinosaurussen varieerden enorm in grootte. Sommigen waren zo klein als een kip, terwijl anderen reusachtig waren. Sommige dinosaurussen konden even groot worden als een gebouw! De grootste dinosaurussen die we kennen, is de Argentinosaurus, die tot wel 30 meter lang kon worden.

Hoe leefden dinosaurussen?

Dinosaurussen leefden op het land, in de lucht en zelfs in het water. Sommige dinosaurussen waren vleeseters en jaagden op andere dieren. Deze soort waren carnivoren. De anderen waren planteneters en voedden zich met planten en bladeren. Dit waren de herbivoren.

Hoe werden dinosaurussen gereconstrueerd?

Wetenschappers hebben veel geleerd over dinosaurussen door fossielen te bestuderen. Fossielen zijn overblijfselen of afdrukken van planten en dieren die miljoenen jaren geleden leefden. Door fossielen te bestuderen, kunnen wetenschappers de vorm, grootte en zelfs de kleur van dinosaurussen reconstrueren. Dankzij de wetenschappers kunnen wij dus ook veel bijleren van deze indrukwekkende dieren.

Waarom stierven dinosaurussen uit?

De exacte reden voor het uitsterven van dinosaurussen blijft een mysterie, maar een veel voorkomende theorie is dat een enorme meteorietinslag zorgde voor grote veranderingen in het klimaat en de omgeving. Dinosaurussen stierven uit omdat ze zich niet konden aanpassen aan die extreme veranderingen. Sommige kleine dieren, zoals vogels en zoogdieren, wisten wel te overleven en evolueerden tot de dieren die we vandaag de dag kennen.

Welke soorten dinosaurussen waren er?

Er waren veel verschillende soorten dinosaurussen, waaronder de vleesetende Tyrannosaurus Rex, de planteneterende Triceratops en de langnekkige Brachiosaurus. Elke soort had zijn eigen unieke kenmerken.

Dinosaurussen hebben onze verbeelding gevangen genomen en blijven ons fascineren. Hoewel ze nu zijn uitgestorven, laten de fossielen die ze hebben achtergelaten ons zien hoe verbazingwekkend en divers het leven op aarde geweest is. Door te leren over dinosaurussen, vangen we een glimp op van ons verleden.

-
1. Hoe komt het dat wetenschappers kunnen bijleren over dinosaurussen terwijl deze al lang uitgestorven zijn?

.....

.....

2. Noteer in één zin wat een dinosaurus is.

.....

.....

3. Welke 2 groepen dinosaurussen kunnen we onderscheiden als we kijken naar hun eetgewoonten?

.....

.....

4. In de tekst staan verschillende namen van dinosaurussoorten. Markeer er twee.

5. Waaraan wijt men het uitsterven van dinosaurussen? Onderstreep de mogelijke reden in de tekst.

Natuurlijke wonderen

De wereld waarin we leven zit vol met verbazingwekkende natuurlijke wonderen. Van adembenemende landschappen tot spectaculaire fenomenen. In deze tekst zullen we enkele van deze natuurlijke wonderen verkennen en ontdekken wat hen zo bijzonder maakt.

De Grand Canyon

De Grand Canyon in de Verenigde Staten is één van de meest indrukwekkende natuurlijke wonderen op aarde. Het is een enorme kloof die over een afstand van 446 kilometer loopt. De kloof is zo'n 16 kilometer breed. De kleurrijke rotsen en de diepte van de kloof zijn adembenemend. De kleuren variëren van rood en oranje tot geel en bruin. Bij zonsopgang en zonsondergang creëren de stralen van de zon prachtige kleurovergangen in de kloof. Het gesteente dat wij kunnen zien, dateert terug tot wel 2 miljard jaar. De Grand Canyon is een thuis voor verschillende planten en dieren, zoals herten, ratelslangen en adelaars.

De Victoriawatervallen

De Victoriawatervallen liggen op de grens van Zambia en Zimbabwe in Afrika. Het zijn de grootste watervallen ter wereld. De watervallen hebben een breedte van ongeveer 1700 meter en een hoogte van 108 meter. Het bulderende geluid van het neerstortende water en de enorme mist die omhoog komt, zorgt voor een spectaculair beeld. Het is één van de zeven natuurlijke wereldwonderen en trekt jaarlijks zo'n duizenden bezoekers. Tijdens het regenseizoen, dat loopt van november tot april, kan de waterval tot 500 miljoen liter water per minuut over de rand storten. De Victoriawatervallen bieden een thuis aan nijlpaarden, krokodillen, zebra's en verschillende soorten vogels.

De Noorderlichten

Het Noorderlicht is een betoverend natuurlijk fenomeen dat voorkomt in de poolgebieden. Het wordt veroorzaakt door de interactie van geladen deeltjes van de zon met de atmosfeer van de aarde, waardoor prachtige lichtshows ontstaan. De dansende groene, paarse en rode lichten aan de nachtelijke hemel zijn een waar spektakel!

De Grote barrièrerif

De Grote Barrièrerif in Australië is het grootste koraalrif ter wereld en strekt zich uit over een lengte van meer dan 2300 kilometer. Het is een levend ecosysteem vol koralen en een overvloed aan zeeleven. Het rif is een UNESCO Werelderfgoedlocatie en biedt duikers en snorkelaars de mogelijkheid om de prachtige onderwaterwereld te verkennen.

1. Welke kleuren kan de Grand Canyon hebben?

.....

.....

2. Markeer in de tekst welke dieren er leven aan de Victoriawatervallen.

3. Wat is er zo speciaal aan de Victoriawatervallen tijdens het regenseizoen?

.....

.....

4. Hoe ontstaat het Noorderlicht? Onderstreep het antwoord in de tekst

5. Hoe lang is de Grote Barrièrerif in Australië?

.....

.....

Beroemde uitvinders en hun uitvindingen

Heb je je ooit al eens afgevraagd wie verantwoordelijk is voor de belangrijkste uitvindingen in de geschiedenis? In deze tekst zullen we kennismaken met enkele beroemde uitvinders en ontdekken welke geweldige uitvindingen zij hebben gedaan. Deze uitvindingen hebben de wereld veranderd en hebben ons leven gemakkelijker gemaakt.

Thomas Edison

Thomas Edison was een Amerikaanse uitvinder en zakenman. Hij wordt vaak gezien als één van de grootste uitvinders allertijden. Edison had een eigen laboratorium waar hij samenwerkte met een team uitvinders en wetenschappers. Een beroemde uitspraak van Edison is: 'Genialiteit is één procent inspiratie en 99 procent transpiratie'. Thomas Edison is het brein achter de gloeilamp, een apparaat dat kunstmatig licht produceert. Dankzij de gloeilamp kunnen we nu 's avonds lezen, werken en spelen. Zelfs wanneer de zon al lang onder is! Deze uitvinding had – en heeft nog steeds – een grote impact op de moderne samenleving.

Alexander Graham Bell

Alexander Graham Bell was een Schotse uitvinder. Hij staat voornamelijk bekend voor het uitvinden van de telefoon in 1876. Met de telefoon kunnen mensen op grote afstanden met elkaar praten, zelfs als ze niet in dezelfde kamer zijn. Dit betekent dat we gemakkelijk met vrienden en familie kunnen praten, zelfs als ze ver weg wonen. Naast deze uitvinding werkte Alexander Graham Bell ook aan technologische hulpmiddelen voor doven en slechthorenden.

Marie Curie

Marie Curie was een Poolse uitvinder en wetenschapper die baanbrekend werk heeft verricht op gebied van radioactiviteit. Haar werk geeft geleid tot de ontwikkeling van nieuwe medische behandelingen. Met haar uitvindingen werden gewonde soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog geholpen. Ook had haar werk een grote invloed op de radiotherapie bij het behandelen van kanker. Marie Curie was de eerste vrouw die een Nobelprijs ontving. Marie Curie overleed in 1934 door een te lange blootstelling aan radioactiviteit. Ze overleed tijdens het werken met radioactieve materialen.

The Wright Brothers

De Wright Brothers waren Amerikaanse uitvinders en pioniers van de luchtvaart. Ze bouwden het allereerste vliegtuig dat met succes kon opstijgen en vliegen. Om dat te doen bestudeerden ze eerst de vlucht van vogels om te kijken hoe vleugels werken. Dankzij hun doorzettingsvermogen kunnen we nu de wereld overvliegen en nieuwe plaatsen ontdekken.

1. Vul de tabel aan. Geef per wetenschapper de nationaliteit en de belangrijkste uitvinding.

	Thomas Edison	Alexander Graham Bell	Marie Curie	The Wright Brothers
Nationaliteit				
Uitvinding				

2. “De Wright Brothers waren Amerikaanse uitvinders en **pioniers** van de luchtvaart”.

Geef een synoniem voor het woord ‘pioniers’

.....

3. Markeer in de tekst een bekende uitspraak van een wetenschapper die beschrijft dat een uitvinding heel veel werk en moeite kost.
4. Hoe overleed Marie Curie? Onderstreep het antwoord in de tekst.
5. Waaraan werkte Alexander Graham Bell nog naast het uitvinden van de telefoon?

.....

.....

Energiebronnen

In ons dagelijks leven hebben we energie nodig om verschillende dingen te doen. Denk maar aan het aanzetten van lampen, het opladen van onze elektronische apparaten en het verwarmen van ons huis. Maar heb jij je ooit afgevraagd waar al die energie vandaag komt? Er zijn verschillende bronnen van energie die we gebruiken. Laten we er een paar bekijken!

Fossiele brandstoffen

Eén van de belangrijkste bronnen van energie die we gebruiken, zijn fossiele brandstoffen. Dit zijn brandstoffen zoals steenkool, aardolie en aardgas. Fossiele brandstoffen worden al miljoenen jaren in de aarde gevormd. We verbranden deze brandstoffen om elektriciteit op te wekken in energiecentrales en om onze auto's en machines te laten werken. Hoewel fossiele brandstoffen veel energie leveren, hebben ze ook nadelen. Zo kunnen er schadelijke gassen vrijkomen bij het verbranden ervan. Deze gassen dragen bij aan de klimaatverandering.

Hernieuwbare energie

Hernieuwbare energiebronnen zijn bronnen die nooit opraken en zichzelf steeds vernieuwen. Ze zijn beter voor het milieu, omdat ze minder schadelijke gassen produceren. Voorbeelden van hernieuwbare energiebronnen zijn: zonne-energie waarbij bijvoorbeeld zonnepanelen het zonlicht omzetten in elektriciteit, windenergie waarbij bijvoorbeeld windturbines de kracht van de wind gebruikt om elektriciteit op te wekken, waterkracht waarbij bijvoorbeeld waterkrachtcentrales de stroming van het water gebruiken om elektriciteit op te wekken en biomassa waarbij natuurlijk materiaal (hout, mest, plantaardig afval) wordt verbrand om warmte en elektriciteit te produceren.

Kernenergie

Kernenergie wordt opgewekt door het splijten van atomen. Dit proces vereist veel warmte die wordt gebruikt om water te verwarmen en stoom te produceren. De stoom drijft een turbine aan waardoor elektriciteit ontstaat. Kerncentrales leveren een grote hoeveelheid energie, maar er zijn ook zorgen voor de veiligheid en het beheer van radioactief afval.

Het is belangrijk dat we bewust omgaan met onze energiebronnen. We moeten manieren vinden om minder afhankelijk te worden van fossiele brandstoffen en meer gebruik te maken van hernieuwbare energie. Door zuinig om te gaan met onze energie, kunnen we allemaal bijdragen aan een duurzamere toekomst.

1. Geef 3 soorten fossiele brandstof.

.....

.....

.....

2. Wat is het nadeel van fossiele brandstof?

.....

.....

3. Geef de 4 soorten hernieuwbare energie en noteer er telkens een voorbeeld bij.

.....

.....

.....

.....

4. Markeer in de tekst de zinnen waarbij uitgelegd wordt hoe kernenergie werkt.

5. Waarom is het belangrijk dat we meer gebruikmaken van hernieuwbare energiebronnen? Onderstreep het antwoord in de tekst.

Gedichten

Lees de gedichten en noteer ernaast over welk schoolvak het gaat.

Sporten, rennen, doen,
Lichamen in beweging,
Gezondheid in spel.

.....

Cijfers dansen blij,
Getallen en puzzelspel,
Denken wordt een feest.

.....

Verleden ontmoet,
Historie komt tot leven,
Tijdreizen in klas.

.....